

TIL: Norsk Telegrambyrå

FRA: Thorolf Raftos Fond / Kjartan Rødland

Vedlagt følger en pressemelding om tildelingen av årets Thorolf Raftos Minnepris, som er tildelt den estiske professor Trimivi Velliste, og som deles ut 4. november i år.

Vedlagt følger også en kort biografi over prisvinneren.

Etter vår mening er det to spesielt interessante poenger i denne saken:

1) Den særpregede utviklingen i de tre baltiske land, Latvia, Litauen og Estland, der sovjetmyndighetene til nå har akseptert framveksten av en ekte nasjonal bevegelse, som samler opp til 300 000 mennesker i de store mønstringene. Trimivi Velliste er en av de helt sentrale lederne av denne bevegelsen. Hans Wilhelm Steinfeld i NRK/Moskva hadde for kort tid siden en interessant reportasje om fenomenet.

2) Utviklingen bare det siste året: Fjorårets prisvinner Jiri Hajek, fikk ikke reise ut fra Tsjekkoslovakia for å motta prisen, og måtte holde sin takketale over telefon fra en hemmelig leilighet i Praha. I år er det gode sjanser for at prisvinneren vil få sin utreisetilattelse og dermed kan komme til Bergen på årsdagen for professor Thorolf Raftos bortgang.

Skulle dere trenge flere opplysninger, kan dere kontakte enten undertegnede, journalist Egil Rafto, Bergens Tidende, eller professor Arnljot Strømme Svendsen, Norges Handelshøyskole.

BERGEN 1988 10 13

KJARTAN RØDLAND

BIOGRAFI - PROFESSOR TRIMIVI VELLISTE

Professor Trimivi Velliste, som er tildelt årets pris på 25 000 kroner fra Professor Thorolf Raftos Fond for menneskets rettigheter, er en av de mest markante skikkelsen i den nye frihetsbevegelsen som i løpet av få år er blitt en mektig kraft i de baltiske land. Denne bevegelsen har kunnet utvikle seg i ly av Gorbatsjovs nye perestrojka og glasnost-politikk, og blir sett på med stor spenning av alle som håper på en folkelig vårløsning innen sovjetimperiet.

Velliste er bare vel 40 år gammel, og tilhører den generasjonen som aldri har opplevd et selvstendig Estland, etter som landet ble innlemmet i Sovjetunionen sju år før han ble født.

Først i desember i fjor stiftet han "Selskapet til vern om fornminner", men da hadde han i mange år ledet en klubb for intellektuelle, en klubb som drev med bevaring av den kulturelle arv i Estland - som regel under sterk forfølgelse fra myndighetene i Tallinn og Moskva.

Den nye bevegelsen har imidlertid fått bedre anledning til å utvikle seg - trolig fordi Gorbatsjov anser bevegelsen som akseptabel og innenfor rammene av perestrojka og glasnost, og det viktigste bevis på at reformene i Sovjetunionen har et virkelig innhold.

10 000 mennesker er organisert i 150 lokale lag landet rundt. Og på de store mønstringene har opp til 300 000 mennesker vært samlet for blant annet å høre Velliste.

Bak det uskyldige navnet finner man helt sentrale oppgaver for de baltiske folk. Alt som har kunnet minne om den gamle nasjonale tradisjon i Estland har vært brutalt undertrykket fra Stalintiden og framover til Gorbatsjov overtok i 1985. Kirkegårder er rasert, kirker har forfalt, nasjonalmuseet er blitt til militær flyplass, minnesmerker er knust, murt igjen eller fjernet, Stalintidens ofre har ennå ikke fått noen minnesmerker - og de siste femti års estisk historie er systematisk underslått og forfalsket.

Det er denne innsatsen og denne utviklingen som har gjort Trimivi Velliste til det naturlige navn for årets Rafto-pris, en verdig etterfølger etter fjorårets vinner, den tsjekkoslaviske forkjemper for menneskets rettigheter, Jiri Hajek.